

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

STOEFKONT

blijspel in vijf bedrijven

door

Tom Bruynooghe

Vrij naar “Miles Gloriosus” van Plautus

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2009

Nr.2996

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

<p>Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk <i>STOEFKONT</i> op te voeren moet de naam van auteur <i>TOM BRUYNOOGHE</i> vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.</p>
--

Wettelijk depot D/2008/220/38
ISBN 978-90-385-00003

© 2008 Toneelfonds J. Janssens/Tom Bruynooghe
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden veeleevuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(16 spelers)

De slechten :

PYRRE VANDECASTEELE, bluffende soldaat, arrogant
ARNOLD KRUIJMEL, “vriend” van Pyrre, vindt vooral zichzelf grappig

De goeden :

KORNEEL PLUIS, jongeman, nogal verliefd, tot over zijn oren eigenlijk
JOYCE VANDERGENEUGHTEN, liefje van meneer Pluis, nogal slim
PÈRE GOEGHEBUUR, buurman van Pyrre, nogal verwijfd
BABETTE TOPS, nogal lichte vrouw
EMILY, dienstmeid van Babette, nogal naïef

De slaven :

SLUWERIK, ex-slaaf van meneer Pluis, nu van Pyrre, slim en sluw
SCHELERIK, niet al te snuggere slaaf van Pyrre, hyperkinetisch
ZATTERIK, keldermeester van Pyrre, altijd beschonken
KOKKIE, keukenmeester van meneer Goeghebuur
KLERKIE, administratieve slaaf van meneer Goeghebuur
BEKKIE, praatgrage slaaf van meneer Goeghebuur
STOFFER, slaaf
PLUMEAU, slaaf
ZWABBER, slaaf

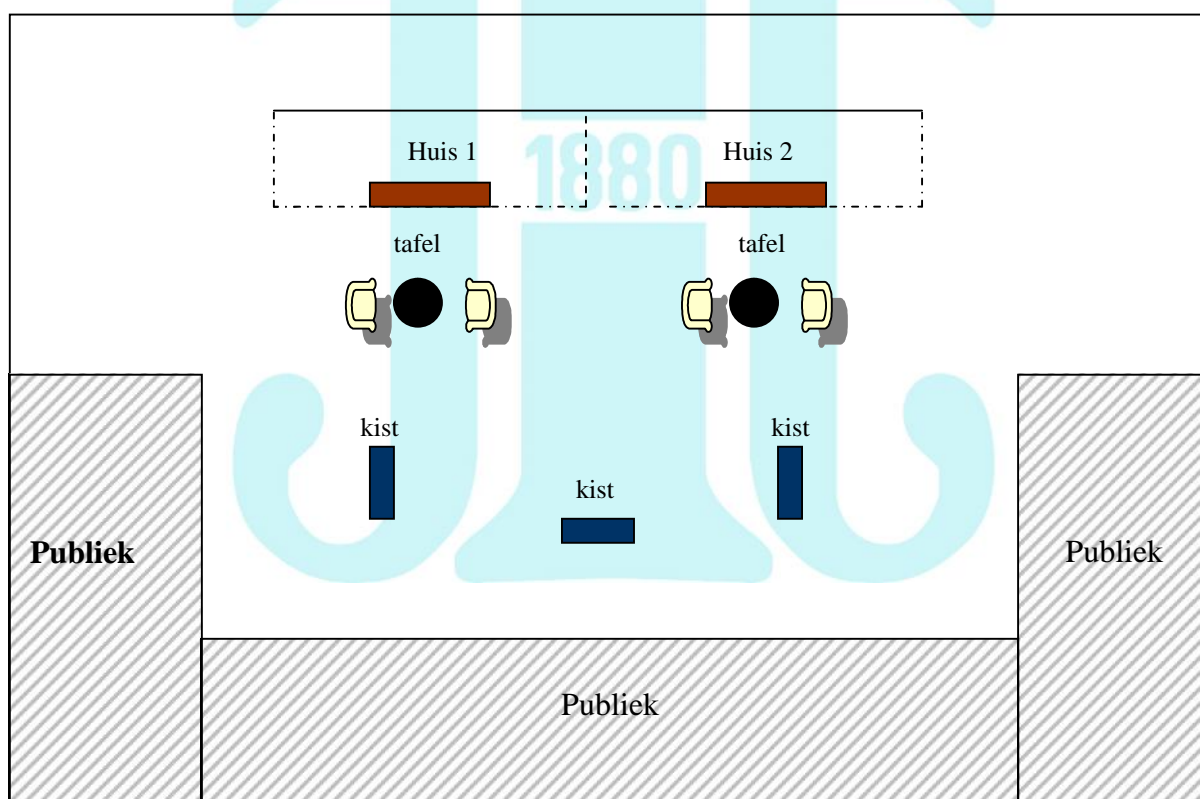
Sommige slavenrollen kunnen door één acteur samengenomen worden.

DECOR

De scène moet de straat voorstellen voor twee huizen die één muur gemeenschappelijk hebben. Om meer te kunnen spelen met het feit dat er een geheime doorgang is tussen de twee huizen stel ik voor om twee grote boxen neer te zetten met elk een uitgang achteraan, maar die voor de rest dicht zijn langs achter- en zijkanten. De voorkant, met een deur en een raam, kan dan uit een doorzichtig materiaal, zoals gaas, glas of plastic bestaan, zodat het overlopen tussen de huizen zichtbaar wordt.

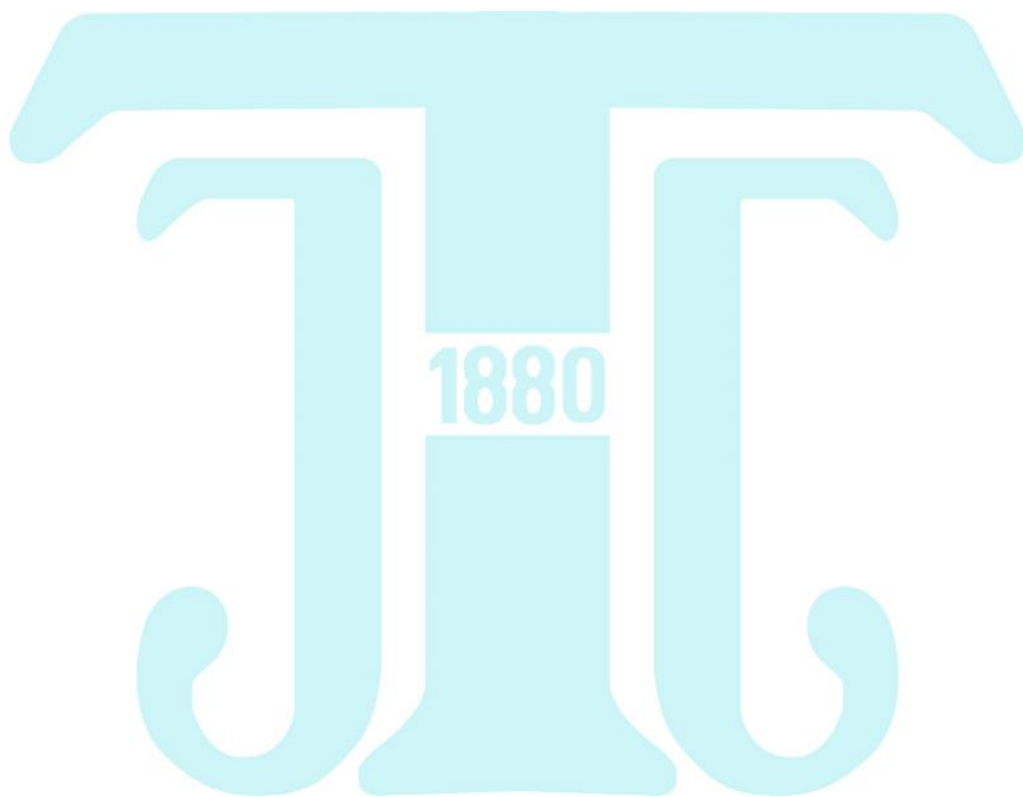
Hieronder ziet u een schema van het decor dat ik voor ogen had bij het bewerken van dit stuk. Voor de huizen heb ik tuintafels en –stoelen gezet als extra spelelementen. De kisten op scène bevatten alle rekwisieten die nodig zijn voor het stuk.

Uiteraard staat het de regisseur volledig vrij hier zijn laars aan te lappen!

KORTE INHOUD

Pyrre denkt dat hij de dapperste soldaat ter wereld is en dat hij alle meisjes kan krijgen die hij maar wil. Wanneer hij zijn oog laat vallen op Joyce, het liefje van meneer Pluis, komt Sluwerik, de sluwe slaaf van deze jongeman in actie en wil hij zijn meester verwittigen. Hij valt echter bij toeval in handen van dezelfde soldaat. In *Stoefkont* smeedt Sluwerik plannen met de buurman van de soldaat om eerst de twee geliefden te herenigen door een gat te maken in de muur tussen het huis van de buurman, waar meneer Pluis intussen zijn intrek genomen heeft, en dat van de soldaat, om dan Joyce en meneer Pluis daar weg te krijgen en uiteindelijk ook om in de finaleronde de soldaat op zijn nummer te zetten.

Argumentum: een voorafje : 9 slaven

Bij de meeste stukken van Plautus werd achteraf, vermoedelijk in de tweede eeuw, een acrostichon toegevoegd dat de korte inhoud van het stuk weergaf. Onderstaand stukje is daarop gebaseerd.

(Dit stukje kan telkens herhaald worden door 9 slaven die als een soort cheerleaders of entertainende clowns fungeren terwijl de mensen de zaal binnenkomen. Het kan ook zonder problemen weggelaten worden.)

SLAAF 1 : De S van Schitterend

SLAAF 2 : De T van Te mooi voor woorden

SLAAF 3 : De O van Onvoorstelbaar

SLAAF 4 : De E van Een lust voor het oog

SLAAF 5 : De F van Fenomenaal

SLAAF 6 : De K van Kan het nog beter

SLAAF 7 : De O van Ongelooflijk

SLAAF 8 : De N van Niet te evenaren

SLAAF 9 : De T van Tongstrelend

(Vanaf dan wordt er overgeschakeld naar het begin, bij de laatste keer wordt er doorgedaan naar de volgende zin.)

SLAVEN : STOEFKONT!!!

EERSTE BEDRIJF

Eerste toneel : Pyrre, Arnold Kruimel, 2 slaven

(Pyrre komt op in een strijdkar getrokken door twee slaven. Kruimel loopt achter de kar en sjouwt met Pyrrres bagage.)

PYRRE : Komaan jongens, gas geven. De mensen moeten niet denken dat ze met een centuriootje van niets te maken hebben. Ze moeten in jullie de kracht zien die ik vertegenwoordig op het slagveld.

ARNOLD : Het is wel al een jaar geleden dat we nog een slagveld gezien hebben...

PYRRE : Zwijg jij! En zet niet zo'n gezicht op. De mensen moeten zien dat het je niet zwaar lijkt, maar dat je het een echte eer vindt mijn bagage, mijn wapens te dragen.

ARNOLD : De wapens van een held... (*terzijde*) ... die ze intussen al niet meer recht krijgt.

PYRRE : Wat zei je daar?

ARNOLD : Niets.

PYRRE : Ik heb iets gehoord, ...

ARNOLD : Neenee, niets.

PYRRE : ...wat was het?

ARNOLD : Dat jij met je wapens overal recht verkrijgt. Overal waar je vecht. Tegen goden, tegen windmolens, ... zelfs tegen mensen.

PYRRE : Dank je. Dat is maar al te waar. Als je er voor zorgt dat die wapens straks blinken, eet je vanavond op mijn kosten.

ARNOLD : Ze zullen de sterren jaloers maken.

PYRRE : En mijn glorie benadrukken.

ARNOLD : Je glorie, ja. (*binnensmonds*) In your dreams, ja.

PYRRE : Zei je iets?

ARNOLD : Nee nee.

PYRRE : Echt?

ARNOLD : Jaja.

PYRRE : Bij wie eet je vanavond?

ARNOLD : Bij jou, de dapperste centurio die ik ken. (*terzijde*) En gelukkig ken ik er ook maar één.

PYRRE : Wablief?

ARNOLD : Niets, gewoon dat jij dapper bent.

PYRRE : Jaja, dapper ben ik wel, hé. Het mag wel eens gezegd worden, al zeg ik het zelf. En sterk eigenlijk ook. Kom, jij was er ook bij, bij al mijn heldendaden, laat de mensen maar eens horen wat ik allemaal verricht heb.

(Tijdens Kruimels opsomming gooit Pyrre muntstukjes naar hem om hem aan te sporen en te belonen.)

ARNOLD : (*Denkt even na*) Bijvoorbeeld zoals u die olifant in Indië de arm verbrijzeld hebt met uw blote vuist...

PYRRE : De arm?

ARNOLD : Nee, ik bedoel het hele dijbeen.

PYRRE : Ach ja, en dat was nog uit de losse pols geslagen.

ARNOLD : Of hoe u het in uw eentje opnam tegen tien...

PYRRE : Twintig

ARNOLD : ... dertig soldaten en nog won ook.

PYRRE : Ga door.

ARNOLD : En toen u op één dag honderdvijftig Siciliërs, honderd Macedoniërs en dertig Kretenzers geveld hebt.

PYRRE : Help me eens rekenen. Hoeveel is dat samen?

ARNOLD : (*Telt zijn geld*) O, zeker meer dan zeventuizend.

PYRRE : Wat ben ik toch dapper. Zeventuizend man. Je zou er bijna moe van worden.

ARNOLD : Of hongerig.

PYRRE : Oké, je hebt goed gesproken. Slaven, houd halt bij het eerste wegrestaurant dat jullie tegenkomen.

Proloog : Bekkie

Doel is een losse babbel met publiek met de tekst als houvast.

BEKKIE : Sorry dat ik de voorstelling even onderbreek, maar we waren daarnet vergeten zeggen dat iedereen moet zorgen dat zijn gsm-toestel uitgeschakeld is, want zeg nu zelf, een gsm in een toneelstuk uit de tijd van de Romeinen komt niet goed over, hé. *(Blijft het publiek pijnlijk lang aarzelend aankijken)* Dat was eigenlijk alles dat ik te zeggen had, maar nu ik hier ben, wil ik wel nog even een praatje met jullie maken, hoor.

Wat vonden jullie van het begin? Het lijkt wel leuk te worden, hé? Nee? Als je vindt van niet, mag je altijd nog weggaan. Maar je moet niet denken dat je je geld nog terugkrijgt.

Ik kan misschien nog iets over het stuk zeggen voor de mensen die geen programmaboekje gekocht hebben. Ik zie ze wel zitten hoor, de gierigaards. Stoefkont is gebaseerd op een Latijns toneelstuk, de Miles Gloriosus van Plautus. Het betekent eigenlijk de bluffende soldaat. Maar wij hebben daar ‘Stoefkont’ van gemaakt. Klinkt toch beter, hé?

Zal ik anders even vertellen waarover het gaat? Dan weten jullie meteen ook dat het goed afloopt. Let op, ik begin.

(SUGGESTIE: Het verhaal kan uitgelegd worden door middel van een poppenkast door de slaven en/of uitgebeeld worden in de huizen. Als ze vernoemd worden gaan Joyce en Pluis in het huis van de buurman staan, in een omarming.)

Er was eens een jongeman, Korneel Pluis. Die was verliefd op een meisje, Joyce Vandergeneughten en wou met haar trouwen. Maar Korneel was een zakenman en moest op een lange zakenreis. In tussentijd kwam er een soldaat

langs, Pyrre, die jullie al gezien hebben in de eerste scène samen met Kruimel, een kontlikker van likmevestje (*gniffelt*), en die heeft het meisje ontvoerd. Sluwerik, de sluwe slaaf van meneer Pluis had alles gezien en reisde zijn meester achterna om hem op de hoogte te brengen. Maar... het schip waarop de slaaf reisde werd geïkapt door piraten en Sluwerik werd op een slavenmarkt verkocht aan -je raadt het nooit- de soldaat. Wat een toeval, he. Samen met de buurman van Pyrre, die we voor het gemak meneer Goeghebuur genoemd hebben, heeft hij een plannetje gesmeed. Ze hebben meneer Pluis verwittigd, die intussen bij de buurman woont. Door een gat te maken in de muur van de kamer waar Joyce gevangenzit kunnen de geliefden bij elkaar komen. Nu moeten ze enkel nog zorgen dat Joyce en Sluwerik daar definitief wegraken en dat Pyrre zijn verdiende loon krijgt.

En daarna ... mogen jullie iets gaan drinken in onze bar. Ik zal er ook zijn, je moet maar vragen naar Bekkie, de slaaf van meneer Goeghebuur. We zullen dan verder praten want mijn baas heeft denk ik niet zo graag dat ik te lang babbel en ik vrees dat hij al door begint te hebben dat ik te lang wegblijf. Maar ik moet ervan profiteren, want het is het enige dat ik hier mag zeggen vanavond.

Maar bon, het was me erg aangenaam met jullie. Nog een goede avond en geniet van onze voorstelling. Tot ziens, hé.

TWEEDE BEDRIJF

Eerste toneel : Meneer Goeghebuur, Sluwerik, slaven

(Meneer Goeghebuur is tijdens het laatste deel van de monoloog komen oplopen uit zijn huis)

GOEGHEBUUR : Godverdomme! In plaats van hier te staan lummelen, kon je beter een beetje opletten wat er om je heen gebeurt! *(roept)* Slaven! Alle slaven hierheen! Crisisvergadering!

(als alle slaven er zijn)

Ik wil dat jullie mijn huis goed bewaken. Het is hier geen opendeurdag. En als jullie één slaaf van de buurman betrappen, op het dak of in het huis, wat hij ook beweert, wil ik dat jullie hem niet terugsturen voor hij bont en blauw geslagen is. Anders sla ik jullie wel verrot. Dat geldt voor alle slaven van de buurman behalve Sluwerik. En nu ... ingerukt!

(De slaven verspreiden zich over de scène en houden zich bezig op een manier die niet gepast is voor een slaaf, bijvoorbeeld door in een tijdschrift te lezen of op een gameboy te spelen.)

SLUWERIK : *(opkomend)* Ik hoorde 'behalve Sluwerik'. Wat was dat? Laat me raden. Alle slaven zijn dom, behalve Sluwerik?

GOEGHEBUUR : Neen, hoewel je daar eigenlijk wel een punt hebt. Sluwerik, jongen, we zitten in de problemen. Een collega van je heeft Joyce en Meneer Pluis ... bezig gezien toen hij op ons dak liep. We zijn eraan, jongen.

PLUMEAU : *(onderbreekt)* Ho, stop even. We zijn slecht bezig. De mensen kunnen dat niet snappen.

STOFFER : Hoezo? Zo dom zien ze er nu ook weer niet uit.

PLUMEAU : Ja, maar het zijn Belgen.

STOFFER : Hazo.

ZWABBER : Zijn Belgen dan zo dom?

PLUMEAU : Neen, maar Belgen zijn niet vertrouwd met de Romeinse gewoonte om een gat te hebben in het dak met daaronder een vijvertje om het regenwater op te vangen. Dat heet een impluvium.

STOFFER : Ik ken nochtans Belgen die ook zo een gat hebben. Maar bij hen heet dat een lek.

ZWABBER : Wacht, ik snap het. De Belgen kunnen niet snappen dat het door dat gat is dat de slaaf van de buurman die twee bezig heeft gezien. Tja, dat was wel dom van ons om dat niet te vertellen, hé.

PLUMEAU : *(tot de acteurs)* Doe maar gerust verder, hoor.

(Slaven af)

SLUWERIK : Maar wat had die slaaf op het dak te zoeken?

GOEGHEBUUR : Een aap. Hij zei dat hij een ontsnapte aap achternaliep.

SLUWERIK : Een aap? Pyrré kijkt eerst in de spiegel voor hij een huisdier koopt, zeker?

GOEGHEBUUR : *(Begint te ijsberen)* Als hij het te weten komt, zal hij ons vierendelen, ons villen, hij zal ons...

SLUWERIK : Rustig blijven, en nadenken.

GOEGHEBUUR : *(zich steeds meer opwindend)* ... koken, stoven, braden, ...

SLUWERIK : Rustig blijven!!

GOEGHEBUUR : Oké, ik ben rustig. ... neerschieten, onthoofden, wurgen...

SLUWERIK : Stop!!!

GOEGHEBUUR : Ho, rustig!

SLUWERIK : Goed. Om te beginnen ga jij naar Joyce. Je zegt haar dat ze snel naar haar eigen huis moet gaan. Als men haar iets vraagt, moet ze alles ontkennen. Verder moet ze gewoon blijven zoals ze is.

GOEGHEBUUR : Hoe bedoel je?

SLUWERIK : Wel, ze is toch listig?

GOEGHEBUUR : Ja.

SLUWERIK : En geslepen?

GOEGHEBUUR : Klopt.

SLUWERIK : Een geboren bedriegster.

GOEGHEBUUR : Inderdaad.

SLUWERIK : En ze heeft een mond, een tong, valsheid, sluwheid, overmoedigheid, een te groot zelfvertrouwen, koppigheid, een brutale bek en een hart voor bedrog. Kortom, ze is een vrouw.

GOEGHEBUUR : Aha.

SLUWERIK : Ga nu maar, dan zal ik ondertussen een krijgsplan uitdenken.

GOEGHEBUUR : (*saluerend*) Tot uw orders. (*trekt dan vlug zijn arm weg*) Slaaf.

(INTERMEZZO: Sluwerik gaat zitten, ostentatief nadenkend en gebogen over een schaakbord.

SUGGESTIE: Twee slaven komen in een choreografie op met schaakbord en gaan tegenover hem zitten alsof ze tegen hem spelen. Sluwerik beweegt met de stukken over het veld, luidop nadenkend.)

SLUWERIK : Als we nu eens ... en dan ... en als zij ... dan doen wij gewoon ... nog een dame erbij ... en dan ... (*gooit alle stukken omver*) Schaakmat! Ik ben een genie! Een genie!

GOEGHEBUUR : (*opkomend*) Hebt u me geroepen?

SLUWERIK : Heet jij Eugenie misschien? Nee, ik heb geroepen omdat ik de oplossing heb.

GOEGHEBUUR : Fantastisch. Je bent een genie. Het zal ons dan toch lukken. Weet je, ik was er even bang voor, maar ...

SLUWERIK : Euh, wil je niet gewoon mijn oplossing horen?

GOEGHEBUUR : Jawel, jawel, dat moet een prachtoplossing zijn. Een prachtig plan van een geniale geest. Zoals er nog nooit één bedacht is. Maar waarom laat je het me niet gewoon horen.

SLUWERIK : Misschien omdat jij me niet laat spreken? Goed, we zeggen gewoon dat Joyces tweelingzus hier is beland met haar vriend en dat ze jouw gasten zijn.

GOEGHEBUUR : Heeft Joyce dan een tweelingzus?